

ŻYCIE NAUKI

MIESIĘCZNIK NAUKOZNAWCZY

TOM III
STYCZEŃ – CZERWIEC 1947

KRAKÓW

Redaktor BOGUSŁAW LEŚNODORSKI

Współpracownicy redakcyjni:

MARIA BOBRUCKA, ZBIGNIEW KAMIŃSKI, TOMASZ KOMORNICKI,
JÓZEF KORPAŁA I STEFAN OŚWIECIMSKI

Doradczy Komitet Redakcyjny:

EUGENIUSZ BRZEZICKI, KAZIMIERZ DOBROWOLSKI, KONSTANTY
GRZYBOWSKI, TADEUSZ LEHR-SPLAWIŃSKI, ANATOL LISTOWSKI,
KAZIMIERZ MAŚLANKIEWICZ, STANISŁAW SKOWRON

Wydano z zasiłku Wydziału Nauki Ministerstwa Oświaty
KONWERSATORIUM NAUKOZNAWCZE W KRAKOWIE

M—32784

Drukarnia Państwowa nr 1 — Kraków, ul. Wielopole 1

SKOROWIDZ DO TOMU III

SKOROWIDZ autorski obejmuje wszystkich autorów i wszystkie tytuły artykułów podpisanych (kryptonimy są rozwiązane), nie obejmuje natomiast wcale streszczeń angielskich.

Skorowidz rzeczowy umożliwi odnalezienie szukanej pozycji według jej treści ogólnej, wyszczególnia jednak tylko takie zagadnienia lub instytucje, którym poświęcono przynajmniej jedną stronę (o ile nie stanowią osobnej całości); nazwy instytucji podano przeważnie w brzmieniu oryginalnym (bez odsyłaczy). W skorowidzu rzeczowym znajdują się również tytuły działów ŻYCIA NAUKI; z przeglądu prasy uwzględniono tylko tytuły działów, zawartość streszczeń angielskich pominięto.

Skorowidz autorski

an zob. NAWIESNIAK Alfred
ANTONIEWICZ, Jerzy — Nauka polska na terenach warmijsko-mazurskich 360.

ANTONIEWICZ, Włodzimierz (W. A.) — Międzynarodowy Związek Profesorów i Docentów Uniwersytetów 124. Dwustopniowość szkół akademickich 219. Universitas Belgica 241.

ARTYMOWSKA, Zofia — Sprawozdanie z książki: A. E. Trueman — *Science and the Future* 273. Sprawozdanie z książki: Pieter Honig & Frans Verdoorn — *Science and the Scientists in the Netherlands Indies* 277.

BARTEL, Wojciech M. (wb) — O Centralnej Radzie Badań i innych angielskich projektach 252.

BIERNAWSKI, Witold — I. Kongres techników polskich, Katowice 1—3 grudnia 1946 106.

bl zob. LEŚNODORSKI, Bogusław

BLATON, Jan — Sprawozdanie z książki: Max Born — *Experiment and Theory in Physics* 275.

BORUCKA, Maria (embe) — Sprawozdanie z książki: Julian S. Huxley — *UNESCO, its Purpose and its Philosophy* 274. O prawa autorskie uczonych 347.

BUKOWSKI, Andrzej — Zjazd po-

moroznawczy Instytutu Bałtyckiego 109.

BYSZEWSKI, Adam — O naukowe badania Ziemi Odczyśnianych 354.

CZEŻOWSKI, Tadeusz — Twierdzenia ogólne w teorii naukowej 302.

DEMBOWSKI, Jan — niektóre aspekty pięcioletniego planu rozwoju szkoły wyższej w Z.S.R.R. 130.

DINGLE, Herbert — Nauka i etyka 1.
DOBROWOLSKA, Danuta — Badania społeczne i ich organizacja 210.

DOMANIEWSKI, Janusz — W sprawie organizacji nauki polskiej 171.

DYBOWSKI, Mieczysław, ks. — Sprawozdanie z książki: Władysław Kowalenko — *Tajny Uniwersytet Ziemi Zachodnich w latach 1940—1944* 408.

embe zob. BORUCKA, Maria

GOŁĄB, Stanisław — O dorobku matematyków polskich w nauce światowej 79. Dzieje Polskiego Towarzystwa Matematycznego 225.

GRABOWSKI, Tadeusz Stanisław — Twórczość naukowa Mieczysława Małeckiego 192.

GRZYSZOWSKI, Stefan M. — Systematyka prawa pracy 332.

HORZELSKI, Jerzy — Z frontu nauki 396.

HUBER, Maksymilian T. — Unia Międzynarodowa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej 385.

- HULEWICZ, Jan — Międzynarodowy Związek Profesorów i Docentów powstał z inicjatywy polskiej (korespondencja) 262.
- J. K. zob. KORPAŁA, Józef
- JAKÓBCZYK, Witold — W sprawie organizacji studiów historycznych 71.
- JAROSZYŃSKI, Maurycy — Uposażenie naukowców 308.
- jk zob. LEŚNODORSKI, Bogusław
- JURAND, Artur — Z frontu nauki 268.
- KŁODZIŃSKI, Andrzej — Sprawozdanie z książki: Marian Friedberg — *Kultura polska a niemiecka* 277.
- KOMORNICKI, Tomasz (tk) — Mikrokarty i przyszłość bibliotek naukowych świata 58. Cel i program wychowania 97.
- KOCHMAŃSKI, Tadeusz — Knałowiany, nowa gałąź matematyki stosowanej 393.
- KORPAŁA, Józef (J. K.) — Problem upowszechnienia wyższego wykształcenia wśród dorosłych 41. Sprawozdanie z książki: Józef Pieter — *Biografia ogólna* 149. Wiedza powszechna 216. Nauka w Związku Radzieckim 244. Szkoły wyższe na przełomie 342. Rola uniwersytetów w oświacie powszechnej 381. Sprawozdanie z prac: Stefan Kawyn — *Twórczość naukowa Juliusza Kleina*; Henryk Barycz — *Aleksander Brückner* 409.
- KOTAŃSKI, Wiesław — O nowe ujęcie studiów filologicznych 315.
- LEM, Stanisław (lms, lm) — Jak nie należy podchodzić do źródeł niewiary? 100. Psychologizm i realizm 213. Sprawozdanie z książki: ks. Antoni Słomkowski — *Pochodzenie człowieka na tle nauki Kościoła* 280.
- LEŚNODORSKI, Bogusław (bl, jk) — Sprawozdanie z książki: J. M. Robertson — *Rationalism* 147. Sprawozdanie z książki: Wincenty Ogrodziński — *Dzieje pśmiennictwa śląskiego* 151. Szkoły wyższe na przełomie 200. Sprawozdanie z książki: Bolesław Olszewicz — *Lista strat kultury polskiej* 280. Twórczy grupy dyskusyjne 351. Sprawozdanie z książki: Walter B. Cannon & Richard M. Field — *International Relations in Science* 400.
- lm, lms zob. LEM, Stanisław.
- MANTEUFFEL, Tadeusz — Kasa im. Mianowskiego 224.
- MARCHLEWSKI, Teodor — Pojęcie rasy w trematologicznym ujęciu 204. Zdobycze i aspekty współczesnej genetyki 263.
- MERGENTALER, Jan — Donobek polskich astronomów (koresp.) 262.
- MJKULSKA, Izabella — Z frontu nauki 265, 272.
- MUSZKOWSKI, Jan — Międzynarodowa współpraca intelektualna wczoraj i dziś 9.
- MYDLARSKI, Jan — Jeszcze o organizacji nauki polskiej 169.
- NAWIEŚNIAK, Alfred (an) — Instytut badawczy budownictwa 103. Sprawozdanie z książki: Zygmunt Zawirski — *O współczesnych kierunkach filozofii* 409.
- GRŁOWSKI, Wiesław (wo) — „Bunt kwiatów przeciwko korzeniom” 349.
- ORSINI-ROSENBERG, Stanisław — Sprawozdanie z książki: Lewin L. Schücking — *The Sociology of Literature Taste* 404.
- OŚWIECIMSKI, Stefan — Badania naukowe we Włoszech 132. Sprawozdanie z artykułu: Jerzy Pogonowski — *Metoda nauki językoznawczej w porównaniu z metodą nauk przyrodniczych* 279. Sprawozdanie z artykułu: Charles C. Adams — *Selected References on the Relation of Science to Modern Life* 401.
- PIASECKI, Jan — Zjazd delegatów Związku Bibliotekarzy i Archiwistów 365.
- PIGON, Stanisław — Uwagi o studiach i egzaminach uniwersyteckich w zakresie filologii polskiej 175.

POBOŻNIAK, Tadeusz — VIII zjazd orientalistów polskich 105.

POPOŁEK, Kazimierz — Dwa lata nauki polskiej na Górnym Śląsku 356.

R. zob. RUTKOWSKI, Jan

ROMAN, Stanisław (rs) — Cywilizacja i dążenie do wiedzy 92. Sprawozdanie z książki: Hyman Levy — *Science — Curse or Blessing?* 146. Uniwersytety niemieckie w strefie strefie brytyjskiej 378.

ROSENBERG zob. ORSINI-ROSENBERG, Stanisław

rs zob. ROMAN, Stanisław

RUSEK, Tomasz — Jeszcze o statystyce 145.

RUTKOWSKI, Jan (R.) — Koło Naukoznawcze w Poznaniu 104.

SOBOCIŃSKI, Władysław — Sprawozdanie z książki: Stanisław Śreniowski — *Dzieje chłopów w Polsce* 406.

SZYMKIEWICZ, Dezydery — W sprawie badań fizjognomicznych 69.

ŚRENIAWA, Bronisław — Sprawozdanie z książki: W. L. Summer — *New Progress in Science* 146. Sprawozdanie z książki: H. T. Pledge — *Science since 1500* 403.

TAMIROW, L. — Przygotowanie kadr naukowych w Z.S.R.R. 250

tk zob. KOMORNICKI, Tomasz

TOMASZEWSKI, Tadeusz — Międzynarodowa pozycja psychologii polskiej w roku 1939 95.

TRYPUCKO, Józef — Lektornaty języka polskiego w Szwecji 374.

TYROWICZ, Marian — Żywe zadania nauk historycznych w Polsce współczesnej 325.

W. A. zob. ANTONIEWICZ Włodzimierz.

WACHCWSKI, Marian — O potrzebie rozwoju nauk pedagogicznych 38.

wb zob. BARTEL, Wojciech M.

WILCZYŃSKI, Jan — Kilka słów w sprawie reformy studiów biologicznych w Polsce 186.

wo zob. ORŁOWSKI, Wiesław

WODZICZKO, Adam — O kierunkach rozwojowych ochrony przyrody jako nauki 161.

ZAWADZKI, Tadeusz — Nauka a szczęście ludzkości 234.

ZNAŃCZAK, Czesław — Potrzeby życia a nauki społeczne 289.

ŻMIGRODZKI, Zygmunt — Kilka uwag o istocie nauki 143.

Skorowidz rzeczowy

Akademicka młodzież zob. studenci.

archiwa zob. Biblioteki.

Association of Scientific Workers 252—255 (konfer.).

astronomia 262 (dorobek polski).

Belgia 241—243 (Universitas Belgica).

bibliografie zob. wydawnictwa.

bibliotekarstwo 58—68 (mikrokarty), 365—366 (zjazd Związku).

Biblioteki, archiwa, zbiory, muzea i wystawy 25—27 (w U.N.E.S.C.O.), 346—365 (B-ka Inst. Śl. w Cieplicach); w Przegl. pras. kraj. 115—116, 122—123, 229, 233, 367, 373; w Przegl. prasy zagr. 261, 388.

biografia ogólna 149—151 (nowa n.).

biologia 186—192 (reforma studiów).

chemia 255—256 (ang. T-wo Chemiczne), 268—272 (ch. fizjolog.).

Cieplice-Zdrój 364—365 (biblioteka Instyt. Śl.).

Commission de Coopération Intellectuelle 11—12.

Council for the Promotion of Field Studies 385—386.

cywilizacja 92—95 (problematyka).

czasopisma naukowe zagran. 137—142 (omówienie).

dyskusja w grupach 351—353.

encyklopedie zob. wydawnictwa.

energia atomowa 239—241 (postulaty uczonych), 396—400 (baterie powolnej reakcji).

ENGLISH SUMMARIES 152—157, 282—288, 410—416.

- etyka 1—9 (problematyka).
 Fakty i poglądy 92—102, 200—218, 342—353.
 filologia orientalna zob. orientalistyka.
 filologia polska 175—186 (reforma stud. uniwersyteckich).
 filologia słowiańska 192—199 (M. Małecki).
 filozofia n. zob. teoria, filozofia i metodologia n.
 finansowanie n. 308—315 (uposażenie naukowców), 347—349 (o prawa autorskie uczonych); zob. też Materialne podstawy n.
 fizjografia zob. geografia.
 fizjologia 268—272.
 fizyka 275—277 (rec.).
 genetyka 204—210 (pojęcie rasy), 263—264 (zdobycze i aspekty).
 geografia 69—71 (fizjografia).
 historia 71—76 (org. studiów), 76—78 (n. o Polsce i świecie współczesnym w szk. śred.), 237—238 (nowe dane), 277—279 (rec.), 293—297 (błędy i zadania), 325—331 (potrzeby i zadania), 354—356 (potrzeby i zadania na Ziemi. Odrzyśko), 406—407 (rec.).
 historia nauki 79—91 (matematyka pol.), 403—404 (rec.); w Przeglądzie prasy (kraj.) 116, 229, 367—368; w Przegl. prasy zagr. 256—257, 386—387.
 humanistyka 28—29 (w U.N.E.S.C.O.), 149—151 (rec.); zob. też pod nazwami poszczególnych dziedzin.
 humanizm ewolucyjny 274—275 (poglądy J. Huxleya).
 Indie Holenderskie 277 (rec.).
 Instytut International de Coopération Intellectuelle 12—21.
 instytucje naukowe zob. Towarzystwa naukowe i instytucje badawcze.
 Instytut Badawczy Budownictwa 103—104.
 Instytut Bałtycki 109—111 (zjazd).
 Instytut Mazurski 361—362.
 Instytut Śląski 356—357 (działalność 2-letnia), 364—365 (biblioteka w Cieplicach).
 Instytuty naukowo-badawcze: w Przeglądzie prasy (kraj.) 116—117, 229, 368; w Przegl. prasy zagr. 387—388.
 International Association of University Professors and Lecturers 124—130, 241—243 (Universitas Belgica), 262 (I.A.U.P.L. z inicjatywy polskiej).
 International Union of Theoretical and Applied Mechanics 384—385.
 językoznawstwo 192—199 (M. Małecki), 279—280 (rec.).
 Kasa im. Mianowskiego 224—225.
 Koło Naukoznawcze w Poznaniu 104.
 konferencje zob. Zjazdy i konferencje.
 Kongres Techników Polskich, pierwszy 106—109.
 Korespondencja 143—145, 262, 393—395.
 krakowianie 393—395 (nowa gałąź matematyki stosowanej).
 Kronika (krajowa) 111—112.
 Kronika (zagran.) 134—136.
 literaturoznawstwo 213—216 (typologia twórców).
 matematyka 79—91 (dorobek polski), 225—228 (dzieje P.T.M.), 393—395 (krakowianie Banachewicza).
 Materialne podstawy n. w Przegl. prasy (kraj.) 117, 368; w Przegl. prasy zagr. 388; zob. też finansowanie n.
 Mazury zob. Warmia-Mazury.
 mechanika 384—385 (zjazd Unii Międzynarod.).
 metodologia n. zob. teoria, filozofia i metodologia n.
 międzynarodowa współpraca intelektualna 9—37, 400—401 (rec.); zob. też International, U.N.E.S.C.O.
 mikrokarty 58—68 (przyszłość bibliotek).
 młodzież akademicka zob. studenci.
 muzea zob. Biblioteki.
 Muzeum Mazurskie 362—364.
 nagroda Nobla 133—134 (w r. 1946).
 Nauka w kraju 103—123, 219—233, 354—373.
 Nauka za granicą 124—142, 234—262, 374—392.

- nauki humanistyczne zob. humanistyka.
- nauki przyrodnicze zob. przyrodoznawstwo.
- nauki społeczne 210—213 (organizacja), 289—301 (a potrzeby życia).
- Naukownawczy przegląd prasy (kraj.) 112—123, 228—233, 366—373.
- naukownawstwo 104 (Koło N. w Poznaniu).
- Niemcy 378—389 (un w. w strefie bryt.).
- ochrona przyrody 161—168 (jako n.).
- Olsztyn 360—364 (n. polska).
- organizacja n. 58—68 (mikrokarty), 69—71 (fizjografia), 71—76 (studia hist.), 169—175 (polemika w spr. P.A.U.), 210—213 (badania społeczne), 250—252 (Z.S.R.R.); w Przegl. prasy zagr. 257, 388.
- orientalistyka 195—106 (zjazd), 315—324 (reforma studów).
- pedagogia 38—41 (potrzeba rozwoju nauk p. w Polsce), 41—58 (kształcenie dorosłych), 97—99 (cel i program wychowania), 381—383 (rola uniwersytetów w oświacie powsz.).
- piśmiennictwo naukowe zob. Przegląd prasy, wydawanie, Wydawnictwa nadesłane, Wydawnictwa naukowe, Sprawozdania oraz pod nazwami poszczególnych instytucji, nauk i dziedzin.
- polonistyka zob. filolog a polska.
- Polska Akademia Umiejętności 169—175 (polemika w spr. reorg.).
- Polski Instytut Fizjograficzny 69—71 (postulat).
- Polskie Towarzystwo Matematyczne 225—228 (dzieje).
- popularyzacja n. 216—218.
- Postęp n. 148—149 (rec.); w Przegl. prasy (kraj.) 121—122, 372; zob. też Z frontu n.
- Potrzeby i zadania n. 38—41 (n. pedagog.), 69—71 (fizjografia), 145 (statystyka), 325—331 (historia), 354—356 (hist. na Ziem. Odz.); w Przegl. prasy (kraj.) 232, 372; w Przegl. prasy zagr. 257.
- prawo 76—78 (n. o Polsce i świecie współczesnym w szk. śr.), 332—341 (systematyka p. pracy).
- Przegląd prasy zob. Naukownawczy przegląd prasy (kraj.).
- Przegląd prasy zagranicznej 137—142, 256—262, 386—392.
- przyrodoznawstwo 161—168 (ochrona przyr. jako nauka), 385—386 (ośrodk badania dośw. w Anglii), zob. też pod nazwami poszcz. dziedzin.
- przyczyty nauk. zob. Technologia n.
- psychologia 95—97 (polska wobec zagr.).
- psycnologizm 213—216 (w twórcz. liter.).
- racjonalizm 147—148 (rec.).
- Rada Szkół Wyższych 219—224 (posiedz. plen.).
- rasa 204—210 (płynność pojęcia).
- realizm 213—216 (w twórcz. liter.).
- reforma szkolnictwa wyższego 175—186 (polonistyka), 186—192 (biologia), 200—204 (pokłosie dyskusji), 219—224 (pos. plen. Rady Szkół Wyższych), 315—324 (orientalistyka), 342—346 (pokłosie dyskusji).
- religia a n. 100—102 (wiara uczonych).
- rewindykacja i odszkodowanie polskiego mienia n. 325—328.
- Śląsk 151 (dzieje piśmiennictwa, rec.), 356—360 (2 lata n. pol. na G. Śl.).
- 364—365 (biblioteka Inst. Śl. w Cieplicach).
- słowianoznawstwo 192—199 (M. Małeki).
- słowniki zob. wydawnictwa naukowe.
- socjologia 297—300 (błędy i zadania), 404—406 (rec.); zob. też nauki społ.
- Socjologia n. w Przegl. prasy zagr. 258, 388—389.
- Spółeczna rola nauki 41—44, 146—147 (rec.), 289—301, 401—403 (rec.); w Przegl. prasy (kraj.) 117, 229—230, 368—369.
- Sprawozdania (recenzje z książek) 146—151, 273—281, 400—409.
- Stan n. w Przegl. prasy (kraj.) 232—233.

- statystyka 145 (potrzeby i zadania).
 Stosunki naukowe zagranicy z Polską 374—377 (lektoraty jęz. pol. w Szwecji); w Przegl. prasy (kraj.) 113, 122, 373.
 studenci: w przeglądzie prasy (kraj.) 114, 228, 366—367.
 szczęście ludzkości a n. 234—241.
 szkolnictwo wyższe 71—76 (org. studiów hist.), 130—131 (Z. S. R. R.), 281 (pracownie n., rec.), 374—377 (lektoraty jęz. pol. w Szwecji), 378—380 (Niemcy), 381—383 (rola uniwersytetów w oświacie powsz.), 408—409 (rec.); w Przegl. prasy (kraj.) 117—119, 230—231, 369—370; w Przegl. prasy zagr. 257—258, 390; zob. też organizacja n., reforma szkolnictwa w., studenci.
 Szwecja 374—377 (lektoraty jęz. pol.).
 technika 106—109 (kongres), 349—351 (psychika nie nadąża za t.).
 Technologia n. 58—68 (mikrokarty); w Przegl. prasy (kraj.) 119, 231, 370; w Przegl. prasy zagr. 258, 390.
 teologia 280—281 (rec.).
 teoria, filozofia i metodologia n. 101—102 (metodologia), 143—144 (istota n.), 279—280 (rec.), 302—308 (twierdzenia ogólne w teorii n.); w Przegl. prasy (kraj.) 119—120, 231, 370—371; w Przegl. prasy zagr. 258—259, 390—391.
 Towarzystwa naukowe i instytucje badawcze 103—104, 224—228; w Przegl. prasy (kraj.) 112—113, 120, 121, 371—372; w Przegl. prasy zagr. 259—260, 391.
 trematologia 204—210 (pojęcie rasy).
 tutorial classes 49—54.
 typologia 213—216 (u twórców liter.).
 uczeni 192—199 (M. Małecki) 374—377 (lektorzy jęz. pol. w Szwecji); w Przegl. prasy (Kraj.) 112—113, 120—121, 122, 231, 233; w Przegl. prasy zagr. 260—261, 391—392.
 U.N.E.S.C.O. 21—37, 274—275.
 Universitas Belgica 241—243 (grupa narodowa I. A. U. P. L.).
 Uniwersytet Ziemi Zachodnich 408—409 (rec.).
 Warmia — Mazury 360—364 (n. polska).
 Wielka Brytania 252—255 (konfer. Association of Scientific Workers), 255—256 (T-wo Chemiczne), 351—353 (grupy dyskusyjne), 385—386 (ośrodki badań doświadczaln.).
 Włochy 132—133 (stan badań n.).
 Wychowanie zob. pedagogia.
 wydawanie (problematyka-postulaty) 330—331 (historia).
 Wydawnictwa nadesłane 158—160.
 Wydawnictwa naukowe w Przegl. prasy (kraj.) 114—115, 231—232, 367; w Przegl. prasy zagr. 261.
 wynalazki wojenne 93—95.
 wystawy zob. Biblioteki.
 Z frontu n. 263—273, 395—400.
 zadania n. zob. potrzeby i zadania n.
 Zagranica w Przegl. prasy (kraj.): Instytucje, towarzystwa, uczelnie 121; Instytucje i uczeni 112—113; Postęp n. 121—122, 372; Stan n. 232—233; Stosunki z Polską 113, 122, 373; Uczeni 122, 233, 373; Zbiory, archiwa, muzea 122—123, 233, 373; Zjazdy, konferencje 123.
 zbiory naukowe zob. Biblioteki.
 Ziemie Odzyskane 354—356 (potrzeby i zadania historii).
 Zjazd Orientalistów Polskich, ósmy 105—106.
 Zjazdy i konferencje 105—111, 365—366; w Przegl. prasy (kraj.) 113—114, 123; w Przegl. pr. zagr. 261—262.
 Związek Bibliotekarzy i Archiwistów Polskich 365—366 (zjazd).
 Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich 130—131 (szkoły wyższe), 244—250 (organizacja i zagadnienia n.), 250—252 (kadry nauk).
 związki zawodowe naukowców 124—130 (I. A. U. P. L.), 241—243 (Universitas Belgica), 252—255 (konfer.), 262 (I. A. U. P. L. z polskiej inicjatywy).